No 2275 Zaterdag 3 November 1934 51ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Past. S Mateo, Tel. 413
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50 voor elken regel meer 10 cts.

De Curaçao-Tentoonstelling 1634-1934 te 's Gravenhage.

1 tot 21 October 1934.

(*Van onzen bijzonderen correspondent*).

Maandag 1 October is deze tentoonstelling na een Inleidend woord van den heer de Kanter, den algemeen Voorzitter van het Algemeen Nederlandsch Verbond, geopend. Voor deze plechtigheid waren slechts eenige autoriteiten en de inzenders uitgenoodigd. Vandaar waarschijnlijk, dat er niet zoo heel veel Curaçaoenaars waren, maar wij zagen toch den Heer M. P. B. Gorsira, mej. Julia Schotborgh, mevrouw Ferguson, dames de Haseth en de heer Jossy Maduro; ook den heer Rustige, den secretaris der Curaçaosche herdenkingscommisie. Het openingswoord werd gesproken door den minister van Kolonie dr. Colijn. Zooals we reeds in ons vorig nummer mededeelden, trof zijn rede door de optimistische toon, die in aansluiting aan de Curaçao-paragraaf der troonrede daarin beluisterd werd. Ook op den heer Von Muhlenfeld deed de spreker een beroep, mededeelende, dat deze, zoo juist van Curaçao teruggekeerd, den minister gezegd had, daar al den tijd van zijn verblijf het woord *crisis* niet gehoord te hebben. Het was wel te merken, dat sommige aanwezigen, niet zoo heel lang vóór den heer Von Muhlenfeld teruggekeerd, na een langer verblijf daarginds, niet zonder verwondering deze uitspraken aanhoorden.

Na de opening volgde een rondgang, waarvan niet veel terecht kwam; het was te vol en velen ontmoetten weer kennissen, soms van jaren terug, wat de gang naar de tentoonstelling zeker niet onaangenaam deed zijn, maar hun — en ook den minister — het besluit deed nemen, op een rustigen morgen nog eens terug te komen.

Ook wij namen dat besluit, en hebben ons de reis en de tijd niet berouwd. Bij het begin van dit verslag onzen indruk samenvattende, kunnen wij verzekeren, dat wat deze tentoonstelling biedt, eenig mooi en tevoren nooit zoo vertoond is. Er zijn tekortkomingen, waarover straks, maar verschillende afdeelingen dezer tentoonstelling zijn *áf*, geven een beeld van hetgeen wordt weergegeven zoo volledig als men redelijkerwijs maar verlangen kan. Het gouvernement van Curaçao heeft door den Inspecteur van het Onderwijs overal bij particulieren en bij Instellingen, vooral bij het Apost. Vicariaat en bij het Museum van de fraters van het St. Thomascollege aangeklopt en zeer veel bijeenverzameld wat hier nu te zien is, en meer dan één voorstelling geeft bijjk, dat ook de gezaghebbers van Bonaire en Aruba zich beijverd hebben, om hun eilanden goed te doen uitkomen.

De tentoonstelling is verdeeld over drie groote zalen. In de eerste heeft men het dichtst bij den ingang wat de catalogus noemt de afdeeling **„kartografie"**. De tentoonstellingscommissie heeft een goede keus gedaan; menig deskundige zelfs zal verwonderd staan, dat er nog zooveel kaarten over deze eilanden bestaan. Curaçao en St. Martin zijn het meest vertegenwoordigd. *Het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap* zond o.a. een reproductie van de wereldkaart van Juan de la Cosa, het Museum van het St. Thomas College van Curaçao o.a. de door Pater Euwens in DE WEST-INDISCHE GIDS destijds besproken Spaansche kaarten; de afdeeling Hydrographie van het ministerie van defensie een kaart van St. Martin van Fahlberg; het *Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum* een Engelsche kaart van 1810 „taken from the Dutsh original of Gerard van Keulen"; ook onder de inzending van de Leidsche universiteit zijn zeldzame kaarten: een Engelsche van 1808 „The Island of Curaçao by W. Heather, een van den luitenant Blanken uit het begin der 19 de eeuw en de kaart van den ingenieur Witz, bekend uit den tijd van de goudwinning op Aruba, van het gouddistrict op dat eiland uit 1828. In deze zaal staat ook een fraai „tableau" van de zes eilanden, een kunstig figuurzaagwerk van de bekende topographische kaarten, vervaardigd op het kantoor van het „Algemeen Nederlandsch verbond." waarover uit een ark van Noach de Curaçaosche fauna is verdeeld. Verder vindt men hier prachtige platen, voor een groot deel afgestaan door het Scheepvaart-Museum te Amsterdam van Curaçao, St. Eustatius (Fahlberg), St. Martin; hierbij dienen genoemd de in een aangrenzende zaal opgehangen platen, die Van Raders voor Cant'zlaar maakte. Verder moet met enkele cacteën, fraaie inzending op het laatste oogenblik nog uit Aruba ontvangen, in de eerste zaal genoemd worden het diorama van den ingang van de haven van Curaçao, op den voorgrond de *Kortenaar* en de K. XIII, en het diorama van een landschap en baai aan de zuidkust van Curaçao. Dit laatste diorama vooral is een kunstproduct, te danken aan de vaardigheid en kunstzinnigheid van den heer en mevrouw dr. Breemen-Kruyt; de aandacht, die het trekt als de bezoekers ervoor opgepropt staan, zal voor hen een mooie belooning zijn voor hun wekenlangen arbeid. Vooral bij de Curaçaosche bezoekers wekt dit diorama, dat geen bepaalde plantage voorstelt, veel waardeering. In deze zaal vindt men nog een uitgebreide verzameling van geologische gegevens, flora en fauna zijn uitgebreid vertegenwoordigd, waaraan de namen verbonden zijn van Prof. Rutten en Wagenaar Hummelinck, Van der Sleen, jhr. Van den Bergh, Zoölogisch museum te Amsterdam, Kesler, Van der Stok, Koloniaal Instituut en wellicht nog eenige.

De tweede zaal is geheel gewijd aan de geschiedenis. Men vindt er de groote portretten van Kikkert uit particulier bezit, van Cantz'laar en mevrouw Cantz'laar-Van Pembroek uit het Frans Hals museum, en van Kip met daarvoor geplaatst het zilveren theeservies en de zilveren beker, die deze gouverneur bij zijn vertrek van Curaçao ontving. Hier is onder gebracht de inzending van het Nederlandsch postmuseum met de beroemde La-Guayra-zegels van den heer Niftrik, alles volledig behalve de kopstaande opdruk 6 op 7½ van de loopende niet-herdenkingsserie en de vlak voor de opening der tentoonstelling uitgegeven 10 cent op 20 cent-luchtpost.

In deze zaal is langs de wand de geschiedenis van Curaçao in beeld gebracht in foto's van enkele grepen uit die geschiedenis met bijbehoorende boeken en curiosa. Behalve beelden, die de kenner der Curaçaosche geschiedenis dadelijk kan plaatsen, vindt men er die zonder kennisneming van het onderschrift niet zoo duidelijk zijn. Wij noemen enkele met de reden der plaatsing erbij: Jacobus I van Engeland (de Engelschen op St. Maarten 1629—1633), Johan Maurits de Braziliaan (1644 de overkomst van 4 a 500 kolonisten van Brazilië), Olivier Cromwell (1651—1654 Engelsche kapers op Curaçao), Stadhouder-koning Willem III (1700 verlenging van het octrooi der W. I. C.), de raadpensionnaris Van Singelandt (1730 confirmatie van het octrooi) George III (1800 Engelsch protectoraat), Napoleon (1802 vrede van Amiens), Ferdinand VII (1810 staatsgreep te Caracas). Aardig is een plaatje, dat historische noch topografische waarde heeft, van de verovering van Curaçao, dagteekenende uit omstreeks 1780, naar wij vernamen, het admiraalschip van Cassard en een Fransch geschrift *Jacques Cassard, Corsaire de Nantes* door Marc Elder. Bij St. Eustatius en Rodney ligt een pamphlet *Samenspraak gehouden in het Rijk der dooden op de Elizeesche velden tusschen de Hollandsche admiraal Piet Heyn en de in de nu in het kort gesneuvelde Schout-bij-Nacht en Zeeheld Willem Krul.* Bij Kikkert liggen drie mooie antieke wandbordjes met het familiewapen. Hier trekt ook veel aandacht de verzameling, die betrekking heeft op Urbina's overval met foto's van de tank, bewakende Venezolanen achter zandzakken en andere stellingen, een strooibiljet, door Urbina verspreid (inzendingen van ds. De Vey Mestdagh) en Machado's *El asalto a Curazao.* Ten slotte dient in deze zaal vermeld de inzending van het Nederlandsch bijbelgenootschap te Amsterdam, waaronder een vertaling van het evangelie van Mattheus uit 1844 *„poeblikado abau di direksjon di Domini C. Conradi"*, en de modellen reliefs, die gediend hebben voor de klok, die de „Olie" aan het gouvernement bij deze herdenking ten geschenke gaf.

Zoo zijn wij genaderd bij den breeden doorloop, die ruimte biedt voor de inzending der Missie. De paters Dominicanen hebben zich niet onbetuigd gelaten. Men vindt er allerlei huisvlijt en ook schoolvlijt-artikelen uitgestald van schildpad, kantwerk, calebassen enz., een keurcollectie muziekinstrumenten, poppen, bergkristal en gouderts van Aruba, ook dergelijke artikelen van de zusters van Liefde van Schijndel en eenige statistieken over het onderwijs van de zusters Franciscanessen van Roosendaal met gegevens 1842 tot 1934. Bij deze inzendingen hangen ook twee transparanten, een over de verbreiding van het geheele missiewerk op de eilanden en een over het schoolbezoek, beide helaas in de Fransche taal en de laatste eindigende in 1931. Wij vonden, dat over een groot deel van het missiewerk ten onrechte gezwegen werd; over het onderwijs was te weinig, van al die werken van barmhartigheid en socialen arbeid nagenoeg niets. Pater Van Rijn, dien wij bij deze gelegenheid spraken, deelde deze bezwaren en opperde de wenschelijkheid, dat steeds up to date tentoonstellingsmateriaal van het missiewerk in Nederland bijeen zou zijn. Het komt ons voor, dat zonder veel moeite daarin is te voorzien. Er zou bijv. niets op het gebied der leermiddelen en der godsdienstige lectuur op deze tentoonstelling aanwezig geweest zijn, indien niet in een straks te noemen andere afdeeling van gansch andere zijde bijeengebracht en ingezonden was.

Wij mogen niet onvermeld laten, dat onmiddellijk bij de missie-inzendingen (maar *niet* van haar afkomstig) een op deze tentoonstelling met alle ethische en æsthetische eischen spottende automatische waarzegger is aangebracht, die U indien ge uw hand op een plaat legt uw karakter haarfijn weergeeft, maar het ook doet, als ge uw hand in de zak houdt en het toestel in beweging brengt. Raadplegers van dit de tentoonstelling ontsierende apparaat hebben ons medegedeeld, dat de bezoekers, die er reeds geweest zijn en nog mochten komen, bij elkaar niet meer dan tien verschillende karakters vertoonen. Zoo zou men kunnen besluiten. dat de *tentoonstellingcommissie* zelf de bezoekers met zorg uitgekozen heeft.

De derde zaal is die van economisch leven en maatschappijbeschrijving. Een prachtige schoener van Bonaire, een aloë-plantage en zoutpannen van daar, vischvangst, hoedenvlechtnijverheid, de waardevolle inzending uit het Koloniaal instituut en de mooie voorstelling van de December-vlucht der K. L. M, een inzending van de Mijnmaatschappij „Curaçao," benevens een zeer bescheiden inzendingetje van de Curaçaosche-Petroleum-Industrie-Maatschappij, door de Bataafsche welwillend ter beschikking gesteld, alsmede een tankboot der C. P. I. M. zeer fraai en kunstig gemaakt, door den vervaardiger den heer Morks in den Haag ingezonden. De K. N. S. M. is er met de Columbia en de Pirns Willem V. Statistieken van de K. W. I. M. en de K. N. S. M., van het postvervoer, stoom- en zeilvaart, kunstig in beeld gebracht, loopen helaas niet verder dan tot 1932; ook die van de belastbare inkomens. Men vindt in deze zaal de oude draadlooze kortegolfzender van „Koloniën", een kaartenwand van de tegenwoordige en de mappen van de vroegere Curaçaosche pers, waaraan het Amsterdamsche persmuseum heeft meegewerkt, en die wat het tegenwoordige betreft ons volledig leek (met TRIBUNA en ADILANTI, zelfs DE KAMPIOEN van Bonaire) op *HOU EN TROUW* na, dat in de nabijheid op een tafel ligt. Daar was ook de boekeninzending. Het ligt voor de hand, dat de tentoonstellingscommissie hier een greep heeft moeten doen. Allerlei instellingen als de Koninklijke bibliotheek, de universiteitsbibliotheek te Leiden, Burgersdijk & Niermans en verscheidene particulieren hebben aan het hier tentoongestelde meegewerkt. Overdrukken zijn zoo veel mogelijk geweerd. De verzameling godsdienstige boekjes van de Missie is eenig. Wij zagen hier heel wat, dat wij nooit eerder zagen. Toevallig spraken wij hier den heer J. M. L. Maduro, die zoo wat alles heeft, wat over Curaçao verschenen is, en in ieder geval alles kent. Wij vroegen hem, of hier nu nog iets was, dat hij nooit tevoren gezien had, en toen wees hij ons één boekje, de geschiedenis van het St. Elizabethsgasthuis van Pater Jac. Van Baars, (uitgegeven bij het gouden Jubilé van het Gasthuis in 1905.)

Aardig maar geheel onvolledig was de rubriek geldwezen. Hier lagen slechts eenige gouden dubloenen, veel driekantjes en wat particulier geld, o.a. bankpapier van Maduro & Sons, ingezonden door de heeren Linckers, Gorsira en Bartelink. Aan deze inzending, die niets van het tegenwoordige geld en dat uit den laatste oorlog, geen Curaçaosche dubbeltjes en kwartjes bevatte, was kennelijk te weinig zorg besteed.

Nagenoeg geheel ontbreekt een overzicht van bestuursinrichting en rechtswezen en wat daarbij behoort, behalve eenige boekwerken.

Nu wij onze aanteekeningen na deze rondwandeling nog eens raadplegen, bemerken wij, dat wij nog wel een en ander overgeslagen hebben. Aan een opsomming van de foto's, waarvan

San Willibrordo.

1884 — 1934.

Den 7den November — juist het feest van St. Willibrordus — van het jaar 1934, zal het vijftig jaar geleden zijn, dat de Z. E. Heer Vincent Jansen den eersten steen legde voor den bouw van de tegenwoordige parochiekerk te San Willibrordo op Curaçao.

Deze kerk is echter niet de eerste, die in deze parochie gebouwd is. Er hebben hier bestaan een stroohut-kerk, sedert 1857 een steenen kerk en sedert 1884 de tegenwoordige mooie, gotische kerk, die nooit heelemaal is afgebouwd en het ook wel nooit zal worden, tenzij de pastoor op een goede dag een erfenis mocht krijgen van een neef in Canada, die hem in staat zal stellen dit keurige bouwwerk van gewelven te voorzien.

Wat de stroohutkerk betreft: deze was slechts kapel of bijkerk, daar de parochie pas opgericht is op 14 April 1849. Zij stond 'n honderdvijftig meter ten N. O. van de tegenwoordige kerk. Als merkwaardigheid kan ik vermelden, dat er nog één vrouw leeft, die in deze stroohut-kerk gedoopt is. Ze is nl. geboren in 1844, dat wil zeggen, vijf jaar voor de parochie oficieel werd opgericht en zes jaar voor de geboorte van pastoor Vincent Jansen, die in 1884 de tweede steenen kerk zou bouwen. Deze pastoor Jansen is intusschen al vier en veertig jaar dood, maar zijn oude parochiaan is er nog altijd en hoopt bij leven en welzijn dit jaar haar negentigsten verjaardag te vieren.

De eerste pastoor van S. Willebrordo was de Z. E Heer J. J. H. Ledel. Deze priester kon niet aanstonds beginnen men den bouw van een steenen kerk. Wel werd door het gouvernement in 1849 een stuk grond geschonken „ten behoeve van de Roomsch-Katholieke gemeente op dit eiland ..... ten einde daarop een Roomsch-Katholieke kerk en schoolgebouw te plaatsen", maar geld voor een steenen gebouw was er niet.

Het duurde zelfs lang voor zijn pastorie klaar was. Hij maakte het plan ervoor en ging in '52 naar Holland om geld in te zamelen voor zijn kerk. Toen hij in October '53 op Curaçao terugkwam, had zijn plaatsvervanger intusschen de steenen pastorie afgebouwd. Vóór dien tijd woonde pastoor Ledel in een huis van den Heer August Muller, die, ofschoon protestant, gaarne zijn huis op San Sebastiano aan den pastoor afstond, totdat deze een eigen steenen pastorie zou hebben. Zelf bewoonde de heer Muller zijn huis op de plantage Siberië, waarvan hij eigenaar was.

In 1902 is pastoor Jac. van Baars uit de mededeelingen van ouden van dagen te weten gekomen, dat er tusschen de oude stroohut-kerk en de eerste steenen kerk nog enkele jaren een noodkerk dienst heeft gedaan en dat de bouw van de eerste steenen kerk pas begonnen is nadat de pastorie af was, waarschijnlijk pas in 't begin van 1857. Eind '57 was de bouw klaar en werd de kerk door Mgr. Niewind geconsacreerd, den 9den Februari 1858.

Nu doet zich een zonderling geval voor. In 1857 wordt er een steenen kerk gebouwd te „Buitenbosch", thans algemeen bekend als „San Willibrordo" en zeven en twintig jaar daarna wordt er weer aan een nieuwe steenen kerk begonnen, de tegenwoordige. Was de eerste te klein, was ze slecht gebouwd? De kroniek zwijgt als een graf. Ik heb er niets over te weten kunnen komen. Pastoor Jansen zelf heeft er geen woord van aangeteekend. Een laconiek opvolger maakte zich van de kwestie af met de volgende volzin: „De eerste steen der nieuwe kerk werd gelegd den 7den November 1884." Het kerkgebouw zelf legt een welsprekend getuigenis af van de wilskracht en het organisatietalent van den pastoor. Het monumentale gebouw is geheel opgetrokken onder zijn leiding door de menschen van S. Willibrordo. Het plan en de teekeningen waren van den bekenden Rotterdamschen bouwmeester Margry.

Op Woensdag 12 December 1888 werd de nieuwe kerk plechtig geconsacreerd door Z. Exc. Mgr. Joosten. De plechtigheid begon 's morgens om half zes, waarna Mgr. om tien uur een pontificale H. Mis opdroeg. Na deze H. Mis ging Pastoor „Bicento" Jansen in processie het Allerheiligste uit de oude kerk halen, droeg het tot aan de deur van de nieuwe kerk, alwaar Mgr. het overnam om in het tabernakel te plaatsen. Daarop beklom de Z. E. Heer Blommerde den preekstoel om op de hem eigen welsprekende wijze het onmetelijk voorrecht te schilderen, den Godmensch Jezus Christus dagelijks nabij te weten in Zijn tempel en wees op de verplichtingen die daaruit voortvloeien voor de geloovigen.

Deze zeer mooie en indrukwekkende, maar tevens zeer langdurige plechtigheid werd besloten door den zegen met het Allerheiligste.

Jammer dat pastoor Bicento — zooals de menschen hem altijd noemden, — niet lang mocht genieten van zijn geluk. In Juli 1890, dus anderhalf jaar na de consecratie van zijn kerk, werd hij zwaar ziek, zoodanig, dat men het nuttig oordeelde hem zoo spoedig mogelijk naar Holland te laten vertrekken. Op één Augustus 1890 ging hij zwaar ziek naar Pietermaai en verliet Curaçao den vierden Augustus met de „Prins Maurits", met de bedoeling om via Haïti en New-York naar Nederland te gaan. Zijn broer, pater Ludovicus Jansen, O. P., eveneens Missionaris op Curaçao, schreef dit eigenhandig in het doopboek der parochie.

Eenige dagen later schreef dezelfde hand er onder: „Eheu, mortuus est in mari 5 Augusti" (helaas! den vijfden Augustus stierf hij reeds op zee). Het lijk van pastoor Bicento werd van Haiti weer teruggebracht naar Curaçao, waar hij nu in zijn eigen kerk begraven ligt.

Op zijn grafmonument staan in het papiamentsch de volgende woorden gebeiteld, die ik in het Nederlandsch weergeef:

„Ter gedachtenis
aan de stichter dezer kerk, den Z. E. Heer Vincentius, Joannes, Augustinus Jansen, zaliger gedachtenis. Hij werd geboren te Schiedam (Holland) den 1 Juni 1850. Hij kwam te Curaçao in het derde jaar van zijn priesterschap, den 16 December 1876. Na als een goede Herder gewerkt te hebben voor zijn volk van S. Willebrordo van 5 Juni 1877 tot 1 Augustus 1890, stierf hij aan boord van het stoomschip *Prins Maurits*, den 5den Augustus 1890, zich zelf opofferende voor zijn volk, dat hij zoo zeer beminde."

Ten slotte volgen nog de laatste woorden waarmee hij afscheid had genomen van zijn parochianen:

„Mijne broeders, bemint God, vlucht de zonde en beoefent de deugd, dan zullen wij eens weer te samen zijn in volmaakte vreugde in het rijk der hemelen.

De nagedachtenis van Pastoor Bicento is altijd levendig gebleven in de parochie. In alle huizen prijkt zijn portret al is het door de mot en de kakkerlakken ook soms voor driekwart opgegeten.

Vijf Augustus 1915 was het vijfentwintig jaar geleden dat hij stierf. Zijn Heerbroer, pater Ludovicus Jansen O.P., werd uitgenoodigd om een plechtige Rouwmis te komen zingen, geassisteerd door pater Van Teeffelen en pater Ten Brink, resp. als diaken en subdiaken, terwijl pater Van den Elzen en pater Poiezs het officie zongen. Na de H. Mis werd door het volk een krans op het graf gelegd.

Pater LATOUR, O.P.

vele ingezonden door de heeren M. P. B. Gorsira en Schrils op Curaçao is natuurlijk niet te beginnen. Zij zijn ontelbaar en nog lang niet alles, wat de catalogus vermeldt, is uitgestald. Maar genoemd dient te worden het Avondmaalsstel van de Hervormde gemeente op St. Eustatius, eenige jaren geleden door ds. Van der Giessen aan de Algemeene synode der Hervormde kerk in Nederland in bewaring gegeven. Op de koralen en schelpen van dr. Van der Sleen moge nog wel eens afzonderlijk de aandacht gevestigd worden. Een foto van den rabbijn A. Mendes Chumaceiro met diens levensbeschrijving en een preek; eenige manumissiebrieven, o.a. ingezonden door den heer Cohen uit Zutfen, die een eigen vitrine had met stukken, betrekking hebbende op de afschaffing van de slavernij op de benedenwindsche eilanden: de schitterende inzending van het mineralogisch-geologisch instituut der rijksuniversiteit te Utrecht; een afbeelding van twee oude Curaçaosche schutters, ingezonden door het ministerie van Koloniën; het model van een kabel, aangeboden aan den gouverneur Van den Brandhof bij gelegenheid van den aanleg van de Fransche kabel op Curaçao, en een vlag, dezen gouverneur aangeboden bij de 25 jarige herdenking van de afschaffing der slavernij in 1888; het journaal over de Cassard's inval in 1713 uit de Gentsche universiteitsbibliotheek; de groote Indianen-lijkurnen van Aruba uit het rijksmuseum van Ethnografie te Leiden, een prachtverzameling; artikelen uit Arubaansch goud vervaardigd van dr. Lenz en mevr. Statius Muller-Ferguson; schoolkaarten; enz. — waarmee wij ten slotte alles willen samenvatten, wat vermelding verdient en overgeslagen is.

Vermelden wij ten slotte, dat op de tentoonstelling verkrijgbaar is eenig huisvlijtwerk, kannetjes en bordjes, uitgegeven bij gelegenheid van deze herdenking, een Curaçao-legkaartpuzzle, de penningen van Begeer, het gedenkboek, Brenst de kaarten van de haven en het stadsdistricht, onlangs uitgegenen door den Boekhandel „*St. Augustinus*" van het St Thomas-College, de West-Indische kalender en nog wel meer, waaronder door Gebr. Martijn gebrande koffie, waarvan een kopje ons het schrijven van dit verslag heeft willen veraangenamen. Op de tentoonstelling is een postkantoor, dat de brieven met een bijzonder stempel voorziet.

Naar wij vernemen verheugt de tentoonstelling zich in toenemend bezoek te beginnen met een honderdtal op den dag na de opening; ook scholen hebben zich aangediend. Naar wij ook vernemen, zouden nog eenige inzendingen, in de catalogus niet vermeld, in een aanhangsel worden opgenomen. De catalogus vermeldt maar 900 nummers, doch wij zagen nummers in de 1100. Erg overzichtelijk is de catalogus, waarin eenige helaas verouderde foto's nog een, (naar wij hopen laatste) plaats hebben kunnen vinden, o.i. niet. Wij meenen, dat dit hierin zijn oorzaak vindt, dat eenige inzendingen, waaronder de groote van het gouvernement zoo laat ontvangen is, dat men de catalogus heeft moeten maken vóór alles gerangschikt is kunnen worden

Ten slotte, hulde en dank aan de velen, die aan deze tentoonstelling tijd en geld en goed gegeven hebben. Het A. N. V. en OOST EN WEST hebben eer van hun werk.

5 October 1934

Rectificatie.

In een bericht van de vorige week hebben we verkeerdelijk gemeld, dat men op St. Eustatius begonnen was met de ontginning van mangaanerts Het is n.l. geen mangaanerts, wat men daar afgraaft maar Vulkanise as. Deze as wordt voor zeer veel doeleinden gebruikt, zoals in de bereiding van tandpasta en alle soorten poetsmiddelen, in de verfindustrie enz.

SOCIALE HOEK.

Quadragesimo Anno en Curaçao.

(Slot.)

Reeds op verschillende plaatsen werd door Q A. aangegeven door welke middelen een oplossing kan gevonden worden van de bestaande sociale-economische wantoestanden. Tot besluit worden thans nog de groote lijnen voor de noodige hervormingen uitgestippeld.

De Paus schrijft:

„Zeker, alle werkelijk bekwame mannen op sociaal gebied streven naar een rationaliseering, die het economisch leven weer naar een juiste en gezonde orde moet terugvoeren."

Het is daarom zaak die gewenschte orde zoo nauwkeurig mogelijk te omschrijven; Q A. doet dit als volgt:

„Volmaakt noemen Wij slechts die maatschappelijke orde, welke door het natuurlijk verstand zelf gevorderd en door de Kerk met volhardende ernst verkondigd wordt Zij bestaat hierin, dat alles wordt gericht op God als het voornaamste en laatste doel van alle geschapen activiteit en dat men alle schepselen beschouwt als aan God ondergeschikt en als middelen, welke men slechts moet aanwenden, in zoover ze dienstig zijn om het hoogste doel te bereiken."

Maar om te voorkomen dat sommigen uit deze omschrijving verkeerde conclusies zullen trekken, laat Q. A. erop volgen:

„Het is billijk, dat hij, die de gemeenschap een dienst bewijst en haar rijker maakt, zelf ook dien overeenkomstig profiteert van de toename der gemeenschappelijke goederen — als dit alles maar gezocht wordt met de verschuldigde onderwerping aan Gods wetten, zonder de rechten van anderen te schenden en hij ze gebruikt volgens de beginselen van geloof en rede."

Indien deze gedragslijn door iedereen overal en altijd gevolgd wordt, zal niet alleen de productie en de aanwinst van goederen, maar ook het gebruik van rijkdommen, — da men nu dikwijls op zoo ongeregelde wijze ziet geschieden — in korten tijd terugkeeren binnen de grenzen der billijkheid en der rechtvaardige verdeeling.

Tegenover de lage hebzucht, welke de schandvlek en de groote zonde van onzen tijd is, zal daadwerkelijk die wet van christelijke zelfbeheersching worden gesteld, die den mensch beveelt, eerst het rijk Gods te zoeken en zijn gerechtigheid, in de vaste zekerheid, dat ook de tijdelijke goederen hem door de Goddelijke vrijgevigheid zullen worden toegeworpen zooveel hij noodig heeft."

Op het oogenblik is het echter zoo dat deze toegeworpen tijdelijke goederen grootendeels door slechts enkelen worden binnengehaald. En bij degenen, die niet door die „lage hebzucht" zijn bevangen, ontbreekt niet zoozeer de goede wil, als wel het inzicht — de kennis van de redelijke maatschappelijke verplichtingen.

Zoo meenen b.v. sommige bedrijven, die niet over de geheele linie gebruik hebben gemaakt van hun macht om de *allerlaagste* loonen te betalen, recht te hebben op volledige en algeheele hoogachting terwijl zij toch slechts een zeer beperkt gedeelte van hun maatschappelijke verplichtigen nakomen.

De aard van het geleverde betoog bracht met zich dat hoofdzakelijk de nadruk viel op de sociale rechtvaardigheidsplichten en dat de naastenliefde slechts enkele malen terloops werd genoemd. Voor degenen die over het hoofd hebben gezien dat ook de liefde een groote rol zal moeten spelen bij de verbetering der sociale toestanden schijft Q A. nog:

„En werkelijk eensgezinde samenwerking aan het éene gemeenschappelijke welzijn zal dan alleen mogelijk zijn, wanneer alle rangen der maatschappij er zich diep van bewust zijn, dat ieder voor zich lid is van één groot gezin.

Dan immers zullen zij, die met aardsche goederen zijn gezegend hun vroegere onverschilligheid jegens hun armere broeders veranderen in een zorgzame en werkdadadige liefde. Dan zullen zij hun gerechtvaardigde eischen aanhooren en hun mogelijke fouten en misslagen gaarne vergeven.

En de arbeiders zullen begrijpen dat ieder van hen door het volbrengen van zijn taak en het vervullen van zijn plicht, waarlijk op nuttige **en eervolle wijze medewerkt aan het algemeen welzijn.**"

Wij willen in geen enkel opzicht het tegenwoordige bewind van Duitschland goedpraten, maar daar wordt — met welke bedoeling dan ook — de maatschappelijke waarde van de arbeid door de leiders ten volle erkend. En indien nu onze Curaçaosche arbeiders tot het zelfde besef kwamen van hun functie in de samenleving en, misschien dat dan ook het verantwoordelijkheidsgevoel grooter zou worden, — waaraan thans nog wel eens het een en andere schijnt te ontbreken.

Nadat op deze wijze de grondslagen voor verbetering der toestanden zijn aangegeven, schrijft de Paus nog:

„En gij, Eerbiedwaardige Broeders, die de kerk Gods met Ons bestuurt, verleent aan het bereiken van dit hooge en voor het oogenblik allernoodzakkelijkste doel uw krachtige medewerking, in alle deelen der wereld, ook bij het heilige werk der missioneering."

Wij citeeren dit slechts voor degenen, die nog zouden meenen, dat deze encycliek niet ook voor Curaçao bestemd zou zijn.

Q. A. besluit dan met de volgende vermaning:

„Iedereen weet hoevele en hoe groote ondernemingen de ijver der katholieken op touw zet, zoowel op sociaal en economisch terrein als op onderwijs- en godsdienstig gebied. Maar deze wonderbare en moeitevolle actie levert dikwijls niet genoeg resultaat op, omdat de krachten te veel in verschillende richtingen versplinterd worden. Laten dus alle mannen, die van goede wil zijn, zich vereenigen. Laten allen zich moeite geven, ieder naar zijn talenten, zijn krachten en zijn plaats in de maatschappij. iets bij te dragen tot het christelijk herstel der menschelijke samenleving.

Niet tot elken prijs moeten zij hun eigen meening trachten door te zetten, maar bereid zijn daarvan af te zien, wanneer het grooter algemeen welzijn, dat schijnt te eischen."

In ons eerste artikel schreven wij dat het de bedoeling was het inzicht in sociale vraagstukken uit te breiden en te verdiepen — in de hoop dat dit inzicht zich mettertijd ook in practische daden zal omzetten. En wij zijn ons ervan bewust dat — indien deze daden gesteld worden volgens de hier behandelde encycliek — dit op een revolutie in de sociaal — economische verhoudingen — in de geheele samenleving zou neerkomen. Maar deze omwenteling behoort niet alleen van arbeiderszijde uit te gaan. Ook van intellectueelen, meer-gegoeden, mindenstanders — of welke rubrieken men nog meer wil onderscdeiden — ligt hier een taak, die vervuld *moet* worden.

Iedereen is betrokken bij het sociale leven, ieder heeft er belang bij en ieder heeft er verplichtingen aan.

Want het einddoel van den mensch is wel zuiver individueel, maar een goed geordende maatschappij is een noodzakelijk middel daartoe. En die juiste ordening kan alleen bereikt worden als *allen* medewerken, ieder volgens zijn krachten — en zonder onderscheid van vermogen, ontwikkeling of wat ook.

BERICHTEN.

Feest van Christus Koning.

Met grote plechtigheid is Zondag l.l dit feest gevierd in de verschillende kerken van het Vicariaat. Op San Mateo waar dien dag tevens de verjaardag van de Liga Eucaristica gevierd wordt, bereikte de feestviering wel het hoogtepunt. Een menigte mensen die de kerk niet kon bevatten wilde 's avonds getuige zijn van de allegorise processie die buitengewoon geslaagd mag heten.

Oud-missionaris van Curaçao.

Uit Nijmegen bereikte ons het bericht dat aldaar is overleden de Eerw. Broeder Augustinus, die indertijd hier op Curaçao nog werkzaam geweest, is op het Seminarie Scherpenheuvel. Zijne ziel ruste in vrede.

Koloniale Raad

Dinsdag, 30 October.

Na opening van de vergadering door de voorzitter de Hr. J. Cohen Henriquez was onder de ingekomen stukken wel het belangrijkste een schrijven van de verschillende scheepvaartmaatschappijen op Curaçao. De inhoud van dit schrijven was een aantal bezwaren naar aanleiding van schrifturen gewisseld tussen Bestuur en Raad over een verordening betreffende het verkeer in de haven.

Het tweede punt van de agenda de behandeling van de ontwerpverordening, houdende voorschriften betreffende het bouwen en de volkshuisvesting werd tot later uitgesteld.

De ontwerpverordening houdende verplichte aangifte van bepaalde ongevallen en beroepsziekten, werd door de raad aangenomen met het amendement van het Bestuur, waarin een opsomming gegeven werd van de verschillende beroepsziekten.

Bij de algemene beschouwingen over deze verordening hield de Hr Bichon van IJsselmonde een rede waarin hij volmondig het recht erkende **van de arbeider op vergoeding bij, buiten zijn schuld staande ongevallen en beroepsziekte.** Spr. kwam nog op tegen een uitdrukking van Bestuurszijde waarin gesproken was over voorgenomen ongevallen verzekering, waar zeker bedoeld was "voorziening" daar de huidige verordening nog maar een begin was om tot de verzekering te geraken.

Na afloop der behandelde onderwerpen bleef de raad nog bijeen, met de twee leden van de raad van bestuur tot een bespreking met de elders in dit blad genoemde commissie van Aruba, over de havenverbetering van Oranjestad op Aruba.

De Hollandse avond der Jantjes.

Zaterdagavond gaf de toneel en muziekvereniging O. K. K. a.b. „H. M. Johan Maurits van Nassau" een avond van echt Hollandse volkshumor, waarbij hartelijk gelachen is. Mgr. Verriet vereerde de Jantjes met zijn tegenwoordigheid, wat blijkens het openingswoord ten zeerste op prijs gesteld werd.

Commandant van den Donker was door familieomstandigheden verhinderd. Het was jammer, dat de zaal niet beter bezet was, maar in acht genomen, dat reeds voor de vierde maal deze avond ging, kon men toch wel tevreden zijn.

Het spel was buitengewoon komisch. De „vrije vrouwen" lieten nog enige keren extra het scherm voor zich ophalen." Zelfs tussen de bedrijven door werd het publiek nog zeer grappig bezig gehouden door een leuke cabarettist. Ook de muziek, zoowel die voor het podium, als erop, was zeer te genieten en de mond- en handharmonicas genoten veel bijval.

Het was in een woord een prettige avond en van harte hopen we dat de bemanning van ons flottieljevaartuig in de toekomst nog op de grootste medewerking van het publiek kunnen rekenen.

We hoorden in de pauze van de voorzitter, dat op reis van Suriname naar hier, in de machinekamer de plannen gemaakt waren tot het oprichten van deze toneel- en muziekclub. En zij die het zware en eentonige leven van onze marine kennen, zullen kunnen begrijpen wat een aangename, nuttige en beschavende bezigheid, voor onze marine deze club is die uitsluitend uit minderen bestaat, die dergelijk tijdverdrijf het meest nodig hebben.

Mannen van O. K. K. gij kunt op onze Curaçaose bevolking rekenen.

Verdronken.

Donderdagmorgen vond men ter hoogte van Vianen, het lijk van een 21 jarige man, vermoedelijk bij het baden in zee verdronken.

De wereld in vogelvlucht.

Aan het meer van Geneve werd een vrouw gearresteerd, in het bezit van een zeer grote som gelds en die gewoon was eerste klas en per vliegmachine te reizen. Zij had een Tjecho-slowakische paspoort en deelde mede dienstbode te zijn in Tunis, maar thans op vacantie tijdens de afwezigheid van haar meesteres. Men vermoed dat zij medeplichtig is aan de moord op de koning van Joego Slavie.

— Naar een rapport van de bond van Oostenrijkse Joden, publiceerde de Wiener neueste Nachrichten de volgende mededeelingen:

In de kledingstukken handel is meer dan 99% van de handel in herenkledingstukken in de handen van joden, in damesgoederen 98%, in fijne lederwaren 75%, in kousen fabricatie 75%, in katoenen goederen 75%. Het gedrukte memorandum dat aan de bijeenkomst werd overhandigd bevat een lange lijst, waaruit opgemaakt kan worden dat de joden predomineren zijn in de overige industrie-beroepen.

— In het gerezen geschil omtrent de Mandsjoerijsche oliekwestie werd door de regering van Manchukuo op het Anglo Amerikaansch-Nederlandsch protest geantwoord, dat absoluut niets waar is van de berichten vermeld staat over het instellen van een monopolie voor mineraalolie. Noch om deze monopolie te geven aan zekere Japansche oliemaatschappij. Met het doel om de economische toestand te normalizeren houdt de Manchukuoregering zich het recht voor, de verkoopsprijzen van mineraal-olieproducten te controleren, maar zij is niet van plan enige preferentie te geven aan een vreemde olie maatschappij.

De Japanse regering antwoordde nog dat Japan geenszins verantwoordelijk is voor de contrôle over de distributie van de Mansjoerijse mineraal-olie.

— In Frankrijk is een onmiddellijke ministercrisis voorkomen door het besluit van het congres der radicale partij om een compromis aan te bieden voor het plan van Doumergue tot herziening v/d grondwet.

— De in Turijn gearresteerde Croatische terroristen Pavelitch en Kvaternik die medeplichtig zijn aan de moord van de koning van Joego-Slavie zullen niet uitgeleverd worden, hetgeen in de Joego-Slavische pers bittere teleurstelling heeft gewekt.

— In Oostenrijk heeft een conferentie plaats gehad tussen Schusnigg, Starhemberg en eenige vooraanstaande vertegenwoordigers van het nationaal front, ook de exleider van de Oostenrijkse nationaal-socialisten was erbij tegenwoordig. Men verwacht dat deze bespreking leiden zal tot een herstel van de vriendschappelijke betrekkingen tussen Duitsland en Oostenrijk.

— De laatste resten der rebellie zijn in Spanje uitgeroeid. Uit verschillende cijfers blijkt hoe geweldig deze laatste revolutie geweest is. Onder de regeringstroepen telt men 220 doden, 743 gewonden en 46 vermisten. Uit het puin van een verwoeste kostschool haalde men 80 lijken. In Asturie wordt de schade geschat op 20 millioen pesetas. De stad Oviedo schijnt geheel verwoest en onder de daar gevonden lijken erkende men die van de secretaris en provisor van het bisdom.

— Tengevolge van de draconische bepalingen van President Rodriguez tegen de katholieken van Mexico is aldaar een opstand uitgebarsten, waarvan de katholieke geestelijken de schuld krijgen. Alle goederen der Kerk zullen worden geconfiskeerd en de geestelijkheid wordt verbannen.

— Te Montreux is overleden de Nederlander Daniel Willem Francois van Rees vice-voorzitter van de permanente commissie voor internationale mandaten van de Volkenbond.

— Het ministerie van posterijen in de V. S. is in niet-officiele onderhandelingen getreden met Dr. Eckener voor een transatlantische proefvluchtdienst in Juli 1935 te beginnen.

— De administratie der openbare werken onderwierp aan de goedkeuring van Roosevelt een schema voor de leniging van de 16½ millioen werklozen van de V. S. Het programma bevat een uitgave van 12.000 millioen voor 5 jaren.

— Dinsdag werden twee Bulgaarse generaals, de ex-militaire gouverneur van Sofia, generaal Georgieff en het ex-hoofd van het persdepartement van het oorlogsministerie, generaal Porhoff gearresteerd, die beschuldigd worden gehandeld te hebben met de Macedonische revolutionnair Ivan Mihailoff, hoofd van de zoogenaamde Imro organisatie, op wie de verdenking berust medeplichtig te zijn in de moord van Marseile.

— Op Cuba is het nog steeds onrustig. Deze week zijn weer ettelijke bommen geworden.

— In het Saargebied waar men thans bezig is met het in orde maken van de kiezerslijsten voor de a.s stemming, of het gebied bij Duitsland of Frankrijk zal aangesloten worden, of de status quo zal gehandhaafd blijven, heeft men daarmee ernstige moeilijkheden, doordat beide genoemde landen elkaar van falsheid beschuldigen. De toestand is volgens de laatste berichten zeer ernstig.

— De besprekingen tussen Engeland, de Ver. Staten en Japan over het marinepact waarin Japan thans gelijkgerechtigd wil zijn met beide eerste landen zijn nog niet gevorderd.

De V.S. zijn vast besloten de tegenwoordige verhouding van 5 5-3 te handhaven en herinnerde de Japanse regering er aan dat in geval van een afschaffing van het verdrag van Washington, de bepalingen van het verdrag **waarbij de Amerikaanse en Britse** versterkingen en de marine-basis in de pacific beperkt worden, ook zullen vervallen. Engeland aan de andere kant is onwrikbaar tegen het systeem van globale tonnenmaat, dat door Japan voorgestaan wordt, en het verwerpt ook het voorstel van Japan om onderscheid tussen agressieve en defensieve marine-wapens. Japan op zijn beurt weigert om zich neer te leggen bij het voorstel van Amerika, om de hele zaak over te laten aan het subcomité van technische experten.

— In Duitsland heef de Kerkregeling met de Protestanten weer een scherpere vorm aangenomen. Hittler schijnt thans van plan te zijn de zaak in een ronde tafelconferentie op te lossen.

Dankbetuiging.

Bij deze brengt de redactie van dit blad zijn hartgrondige dank voor de blijken van belangstelling en de welkomstwoorden in 't bijzonder van de perscollegas hem toegezonden bij de terugkeer op Curaçao en de redactieaanvaarding van dit blad.

Met vreugde maar vooral met liefde heeft de tegenwoordige redactie weer de vroegere arbeid hervat aan het blad, wat nu reeds meer dan vijftig jaren iedere week verschenen is als een vriend van de bevolking der Curaçaose eilanden; trouw blijvend aan het oude program: de bevordering van de stoffelijke bloei en de zedelijke beschaving van ons dierbaar Curaçao, zullen we deze arbeid voortzetten.

„Vulkanise as 'Maatschappij".

De Curaçaose Courant van Vrijdag 26 October bevat de statuten van bovengenoemde nieuw-opgerichte N. V.

In de statuten wordt het doel van de maatschappij als volgt omschreven: het opsporen en het ontginnen van vulkanise as (pumicite), tras, tufsteen en andere lava-achtige stoffen op het eiland St. Eustatius; het aanvragen, overnemen en verkrijgen van vergunningen of concessies tot voormelde opsporing en ontginning; het exploiteren van vindplaatsen van bovenbedoelde stoffen; het verwerken dier stoffen; het uitoefenen van alle industriele, commerciele en financiele operatiën, die betrekking hebben op bovengemelde opsporing, ontginning en exploitatie en het drijven van handel in den meest uitgebreiden zin en voorts het verrichten van al datgene wat tot het voorschrevene in den ruimsten zin genomen behoort of tot de uitvoering daarvan wordt vereist.

Het maatschappelijk Kapitaal bedraagt vijf en zeventig duizend gulden (75.000.—), verdeeld in zeven honderd en vijftig aandeelen, elk van eenhonderd (f 100.—), waarvan bij de oprichters zijn geplaatst een honderd en vijftig aandeelen ten bedrage van vijftienduizend gulden, alle volgestort.

Voor de eerste maal zijn benoemd tot Directeuren de Heer Frank Edward King, mijningenieur, wonende, te Newwark, 744 Broadstreet, in den Staat New Jersey, Verenigde Staten van Amerika, de Heer George B. Baily wonende te Newark, 744 Broadstreet, in den staat New Jersey, Verenigde Staten van Amerika en de Heer Henry Edmond Kiès koopman wonende te Curaçao.

Consul van Cuba.

Bij Koninklijk Besluit van 10 September 1934 No. 96 is de Heer R. Riaño y Jaumi erkend en toegelaten als Consul van Cuba op Curaçao.

Gezaghebber van Aruba met verlof.

Aan den Heer I. Wagemaker, Oostindisch ambtenaar, belast met de waarneming der betrekking van Gezaghebber van Aruba, is ingaande 6 November 1934 vijf maanden vrijstelling van dienst verleend om andere redenen dan ziekte en met vergunning dezen tijd in het buitenland door te brengen.

Tijdens het verlof van den Heer Wagemaker, zal de Hr. J. H. Perret Gentil het gezaghebberschap van Aruba waarnemen.

Commissie van Aruba.

Zondagmiddag kwam van Aruba een commissie, bestaande uit de Heren H. Eman, landraad, John Eman, J. Arends, Jos de Veer en L. Henriquez, vertegenwoordigende de handel, het bankwezen en de scheepvaart van ons zustereiland. De bedoeling van de heren was om met Zijne Ex. den Gouverneur te spreken over het verbeteren van de haven, zodat ook schepen als de Crijnssen aan de steiger kunnen komen. Dinsdagavond had genoemde commissie over hetzelfde onderwerp ook een bespreking met de leden van de koloniale raad. Deze commissie kwam juist nu, daar het werk van de *Albetam* bijna geëindigd is en met mindere kosten thans tot verdere uitbaggering zou kunnen worden overgegaan.

Vereeniging voor ziekenhuis-verpleging op Curaçao.

Het voorlopig bestuur nodigt hierbij hare leden en belangstellenden uit tot bijwoning eener vergadering op: Zondag 4 November a. s. des n.m. 2.30 in het Theater ROXY.

Agenda:

1e. goedkeuring Statuten en Huishoudelijk Reglement;
2e. verkiezing van het bestuur;
3e. Rondvraag.

Goede Reis.

Zoo dikwijls wenst de *Amigoe* een goede reis toe aan gelukkige menschen, die welgemoed de tocht naar het vaderland aanvaarden, waar familie en vrienden de zo welkome reizigers met open armen opwachten.

Vandaag roepen we een goede reis toe aan 10 ongelukkigen, die overal te veel zijn, die nergens verwacht worden en die hun leven hebben toevertrouwd aan een broos vaartuig dat nauwelijks aan zeven mannen plaats biedt.

Ontkennen we dat deze uitgewekenen onschuldigen zijn? Neen; maar al wie ook slechts oppervlakkig op de hoogte is van de vreselijke toestanden in Cayenne kan het begrijpen, dat deze uitgestotenen letterlijk alles ondernemen om uit de hel te ontkomen, die hen daar foltert tot den dood.

Het schijnt dat het franse gouvernement zelf rekent op een gemiddelde levensduur van 18 maanden in deze verschrikkelijke strafkolonie, want elke twee jaar wordt een verse bezending van 800 ballingen verzonden om de voorgaande te vervangen.

Het verhaal van de wijze waarop een dezer menschen — de wanhoop ter prooi — verdierlijkt, we zouden haast zeggen gedwongen wordt te verdierlijken kunnen we hier niet geven. In dat gedeelte der misdadigers waarin het verlangen gebleven is een beter leven te beginnen en tegen elken prijs de toestand van beestachtigheid, waartoe hun lotgenoten vervallen zijn te ontkomen, wordt elken dag meer de zucht sterker zich te redden door de vlucht. De onderneming is zeer gewaagd. Een dergenen die hier was, een zekere CAMILLE DUBOIS, was sinds 16 Juni 1933 reeds uit Cayenne ontsnapt met twee andere kameraden. Na hunderd gevaarlijke avonturen, bezweek hun cano, een uitgeholde boomstam, op de kust van Demerara en de beide vrienden vonden den dood in de golven. Dubois kon al zwemmende de kust bereiken en had het geluk na 12 dagen een cano te ontmoeten met 2 indianen, die hem naar *Charitie* brachten (Engelsch Guyana). Gedurende die 12 dagen had hij slechts van schelpdieren geleefd, die hij langs het strand vondt. In Charitie viel hij in de handen van de politie, die hem naar Demerara transporteerden, doch toen hij het verhaal zijner ontberingen deed, stelde men hem in vrijheid. Daar hij mecanicien van zijn vak was trachtte hij den kost te verdienen in een goudmijn aldaar tot hij door de koorts gedwongen zijn post moest verlaten. Na eenigen tijd ontmoette hij andere uitgewekenen en men besloot gezamenlijk naar Trinidad over te steken.

Na veel gevaren op zee en een rantsoen van enkele soda beschuiten per dag bereikte men eindelijk Trinidad, maar ook hier mochten zij niet blijven en toen zich ten slotte nog twee andere groepen bij hen hadden gevoegd, werden ze opnieuw in een open boot de zee op gestuurd. Na 11 dagen landde men ten slotte hier op Curaçao aan, in duizend angsten vrezende dat het gouvernement hen zou uitleveren aan Frankrijk. Goddank is dit niet **gebeurd. Groot was hun erkentelijkheid** toen zij vernamen dat hen van alle kanten hulp zou worden verleend om hun reis te kunnen door zetten. Hun cano was stukgeslagen op de kust, maar met behulp van Kapitein Gladpootjes werd door het gouvernement een bark aangebracht, die zeewaardig werd bevonden. Door den aalmoezenier der gevangenis de Z. E. Pater T. Jansen en door Kapitein Glaadpootjes werd nu een inzamling gehouden van levensmiddelen en kleeren, zoodat op Allerheiligen alles gereed was voor de nieuwe zeereis.

Alvorens te vertrekken lieten de ongelukigen, die de dagen welke zij hier hebben doorgebracht hadden benut om zich met God te verzoenen en hunne godsdienstige plichten te vervullen, deemoedig aan Z. H. Excellentie Mgr. Verriet zijn zegen vragen voor een voorspoedige reis. Moge de Almachtige hen begeleiden.

Koningin Emmavereeniging.

Zaterdagmorgen heeft Mevr. van Slobbe Zaquito bezocht om bij iedere zieke te informeren naar hun wensen en verlangens. Meer dan anderhalf uur verbleef Mevr. van Slobbe onder de zieken. Moge dit grote voorbeeld allen aansporen naar hun vermogen mede te werken met de Koningin Emmavereniging in het verlichten van het lot der arme melaatsen.

Mej. Rosalie Henriquez. ✠

Vrijdagavond overleed Mej. Rosalie Henriquez, die jaren lang de huishouding van het Apostolisch Vicariaat met voorbeeldigen trouw heeft verzorgd. Meer dan vijftig jaar geleden onder Mgr. Ewijk was zij reeds op het bisschoppelijk paleis. Van het huis wat Mgr. Vuylsteke voor Rosalie bouwde, toen de tijd kwam voor een welverdiende rust, heeft Rosalie niet lang kunnen genieten. Zij werd blind en moest onder de verzorging komen van de zusters van het hospitaal.

Zaterdagmiddag celebreerde Mgr. Verriet voor deze getrouwe dienstmaagd de uitvaard met assistentie van de paters Wahlen en van Rooy.

Moge de goede God haar voor haar trouw reeds het rijke loon geschonken hebben.

Salon Brion.

Dit typisch stukje Curaçao, het bekende in het water gebouwde restaurant naast de opgang der brug aan de Otrabandazijde, zal wellicht binnen enkele maanden verdwenen zijn, nu de eigenares Mevr. de Wed. van Kleunen vorige week is overleden.

We schrijven „typisch stukje Curaçao" want mooi was het helemaal niet en tussen restaurant en bruggenhoofd was het steeds een verzameling van havenvuil, dat o.i. nu weinig bevorderlijk is voor de hygiene. De toestand daar zal dus alleszins door de opruiming verbeterd worden.

Toch zit aan deze „salon" of liever aan de fundamenten een stukje geschiedenis. De palen n.l. waar het restaurant op gebouwd is, zijn van de oude aanlegsteiger der vroegere ferryboten. En o.i zal Openbare Werken aan het opruimen dezer palen nog wel een hele kluif hebben.

Op 20 Nov. 1882 had de feestelijke opening plaats van deze ferryboten. Volgens een foto, die we van deze plechtigheid zagen, in het bezit van onze historicus Pater Euwens, waren deze ferryboten raderscheepjes, ter grote van onze tegenwoordige ferryboten, en hadden ze een aardig aanzien.

Niet lang heeft dit overzetveer dienst gedaan, daar enkele jaren later de concessie voor de brug gegeven werd, die in Mei 1888 werd geopend.

Studieclub.

Vrijdag a.s. zal de cursus vervolgd worden in de ethica en de week daarop in de sociologie.

Tijdelijk deurwaarder der belastingen op Curacao.

De Heer C. H. Winfield is ingaande 16 October 1934 benoemd tot tijdelijk deurwaarder der belastingen op Curaçao.

In dank ontvangen.

Van de Compañia „Ron Bacardi" S. A. Santiago de Cuba en La Habana enige tijdschriftartikels over de producten van deze firma en hun toepassing in de medicinale wetenschap.

Van de firma A. D. Capriles & Co. Heerenstraat 20 en Oranjestraat 68 een maandkalender van de door genoemde firma vertegenwoordigde **Firestone** fabrieken.

Van de K. N. S. M. een tijdtafel van de lijn Cuoaçao-Maracaibo.

Van de firma Edwards Henriquez & Co, een brochure met een rede van de Duitse Minister Rudolph Hess.

Bij gelegenheid zullen we het meest belangwekkende gedeelte overnemen.

Hou en Trouw.

Van dit leerzame en onderhoudende jeugdtijdschrift ontvingen wij nummer elf van de zesde jaargang, waarvoor vriendelijk dank.

Correspondentie.

Wegens plaatsgebrek moet het raadsoverzicht van Aruba tot de volgende week blijven liggen.

Nederland door de Radio.

De 4 % conversielening te Tilburg werd geheel geplaatst.

Ingediend is een wetsontwerp tot nadere regeling van de bevoegdheid van arts, tandarts en apotheker met het doel tot gelijksteling van de diplomas te Batavia met de diplomas in Nederland behaald.

Wegens de verminderde textiel-afzet wordt het bedrijf van de firma Van Heek en Zonen te Enschede sterk ingekrompen.

De Hollandse haring-handel ondervond plotseling een grote stimulans door een grote soviet-besteling voor 25.000 ton geplaatst bij een firma in Scheveningen. Dit is de eerste keer in vele jaren dat Rusland haringen koopt in Holland. De transactie vond plaats op een gedeeltelijke „compensatie" basis. De eerste aflevering van 8 000 ton heeft Holland deze week verlaten en het schip zal terugkeren met een lading Russisch zout voor het bereiden van de toekomstige afleveringen.

De „Panderjager" is te Allahabad bij haar start in botsing met een tractor gekomen waardoor zij totaal verbrand is. De bemanning werd gered.

De kwesturen zijn zeer onnetekenend.

De ontkoming is als een wonder te beschouwen. Niets kon worden gered, ook de persoonlijke bezittingen van de inzittenden, de credietbrieven en het papiergeld werd een prooi van de vlammen.

Mogelijk keert de bemaning per ms. „Dempo" op 31 October vanaf Colombo terug, indien dit niet kan, dan per eerstvolgend Indiëvliegtuig.

De Koninklijke Hollandse Lloyd verzocht hulp van de regering voor de nieuwbouw van passagiersschepen.

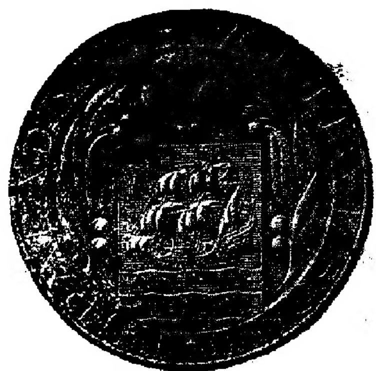
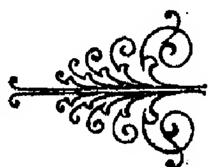
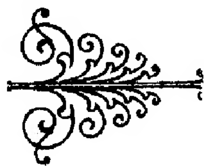
Rond Holland heerste deze week zwaar stormweer, waardoor verschillende kleinere ongevallen plaats vonden. Een Duits stoomschip dat vastraakte werd later vlot gesleept.

De regering zal de strijd aanbinden tegen de overgrote melkproductie. De melksteun zal verlaagd worden. De aanfok van jong vee zal met 50.000 verminderd worden. 150 000 stuks vee zullen worden afgemaakt. De crisisaccijns zal gehalveerd worden. De afzet van blikvlees zal worden uitgebreid.

Amsterdam verkeert in financiele moeilijkheden. Deze week hield het college van B. en W. met minister Colijn, De Wilde en Oud een bespreking over de financiele moeilijkheden van de hoofdstad.

Het verblijf van Prinses Juliana in Engeland in verband met het huwelijk van prins George en prinses Marina zal 12 à 14 dagen duren. Juliana zal de gast zijn van gravin Athlone.

SPORT-RUBRIEK.

Officieele Mededeelingen van „De Curaçaosche Voetbalbond."

Wedstrijd-uitslagen 28 October 1934.

Iste klasse	BISMARCK — TRAPPERS	4—2	
	M. S. V. — TRANSVAAL	4—4	onder protest M.S.V.
	GO AHEAD — VOLHARDING	0—1	

Stand Competitie-wedstrijden per 21|10|'34

Iste klasse	Gesp.	Gew.	Gelijk	Verl.	Doelpunten voor	Doelpunten tegen	Punten
R. C. C.	10	6	2	2	23	8	14
HERCULES	11	5	4	2	11	5	14
TRAPPERS	12	6	2	4	15	12	14
ASIENTO	8	6	1	1	11	4	13
BISMARCK	11	5	3	3	15	11	13
TRANSVAAL	11	3	4	4	18	11	10
VOLHARDING	9	4	0	5	15	10	8
GO AHEAD	9	0	4	5	2	9	4
M. S. V.	13	1	2	10	11	50	4
Res. Iste klasse							
R. C. C. 2	7	4	2	1	25	6	10
TRAPPERS 2	6	2	3	1	7	5	7
ASIENTO 2	6	3	0	3	10	10	6
VOLHARDING 2	6	2	2	2	9	9	6
* BISMARCK 2	6	4	1	1	14	8	5
TRANSVAAL 2	4	1	2	1	7	7	4
HERCULES 2	5	1	0	4	4	13	2
M. S. V. 2	6	1	0	5	4	18	2

* 4 Winstpunten [illegible] in den wedstrijd tegen "R. C. C" 2 op 2 April l.l. en tegen „Trappers" 2 op 10 Juni l.l.

WEDSTRIJD - PROGRAMMA.

Zondag 4 November.

MUNDO NOBO

Comp. 1ste kl.
Asiento — Trappers
Aanvang: 4.15 precies
Scheidsrechter: Elfrink

Comp. 1ste kl.
Bismarck — Go Ahead
Aanvang: 3.— precies
Scheidsrechter: de Jongh

DE HOOP

Comp. 1ste kl.
M. S. V. — Volharding
Aanvang: 3.— precies
Scheidsrechter: Ramos

Comp. Res. 1ste kl.
Hercules 2 — Transvaal 2
Aanvang: 4.15 precies
Scheidsrechter: Doezië

Zondag 11 November.

Comp. 1ste kl.
R. C. C. — Volharding
Aanvang 4.15 precies.

Comp. 1ste kl.
Hercules — Transvaal
Aanvang: 3.— precies

Comp. 1ste kl.
Trappers — Go Ahead
Aanvang: 4.15 precies

Zilveren Bal
Scherpenheuvel — De Ruiter *M.*
Aanvang: 3.— precies

Zondag 18 November.

Comp. 1ste kl.
Bismarck — R.C.C.
Aanvang: 4.15 precies.

Zilveren Bal (Eindwedstrijd)
Winnaar M — Volharding 2
Aanvang: 3.— precies

Comp. 1ste kl.
Go Ahead — Transvaal
Aanvang: 4.15 precies.

Comp. Res. 1ste kl.
Hercules 2 — M. S. V. 2
Aanvang: 3.— precies

Zondag 25 November.

Comp. 1ste kl.
Asiento — Transvaal
Aanvang 4.15 precies.
Go Ahead — Hercules
Comp. 1ste kl.
Aanvang: 3.— precies.

Comp. 1ste kl.
Bismarck — Volharding
Aanvang: 4.15 precies.

De Buitengewone Algemeene Vergadering, waarin drie nieuwe bestuursleden van den C. V. B. (Voorzitter en twee bestuursleden) gekozen zullen worden, zal gehouden worden op **Woensdag, 21 November**, des avonds om 8 uur in het gebouw van het Dameskransje „Eendracht Maakt Macht", Curaçaostraat 50, Otrabanda.

Candidaatstellingen voor de te kiezen Voorzitter en 2 bestuursleden worden bij den 1sten Secretaris ingewacht uiterlijk op **12 November 1934**.

De candidaten van het Bondsbestuur zullen den vereenigingen nader worden bekendgemaakt.

Als Penningmeester van den C. V. B. is aangewezen de heer **H. Weber**, Kortenaerstraat 16.

In- en Afschrijvingen.
Werkende Leden van 22 t/m 29 October 1934.

INGESCHREVEN:

„Ajax"
A. E. I. Dania. Brionweg No. 68
S. Lebacks, Zaantjessteeg No 57.
M. Castillo, ?
J. Nonato, Paris No. 48
C. Lira Gallerosteeg No. 5
} per 23-10-1934.

„Trappers"
E. Coffiel, Nieuw Nederland 126
A. Pietersz Oranjestraat No. 23
E. Zimmerman, Marchena No 61
E. Bijgelegen ?
S. Rodriguez ?
} per 26-10-1934.

AFGESCHREVEN:

„Transvaal" A. Oehlers, Ninaberstraat No 9. per 22-10-1934.

„Ajax"
C. Morillo,
P. A. Da Costa Gomez.
J. Laken.
C. la Croez.
V. Lindo.
J. Pieters.
} per 23-10-1934.

Het Bestuur.

Zwitserland — Nederland.

Morgen 4 Nov. zal de internationale voetbalwedstrijd Zwitserland — Nederland plaats hebben. De Nederlanders gaan de Zwitsers, van wie zij op 27 Mei l.l. voor het wereldkampioenschap met 3 — 2 te Milaan hebben verloren, nu in eigen huis op zoeken. Beide ploegen hebben sinds 27 Mei eenige wijzingen ondergaan. 't Nederlandsch elftal ziet er uit als volgt:

Halle
Diepenbeek van Run
B. Pauwe Anderiessen Van Heel (aanv.)
Wels Vente Bakhuys Smit Van Gelder.

Aruba — Colombia.

Wij lezen in „El Despertador," dat Aruba op 21, 23 en 24 October de strijd heeft aangebonden tegen het elftal van Colombia. De wedstrijden hadden resp. de volgende uitslagen: 2—2, 0—0, 0—0. 'n Fraaie prestatie van de Arubanen. Onze oud-Hercules-speler Fecunda, die de links-binnenplaats bezette, maakte met 'n fraaie kopbal 't laatste doelpunt van de eerste wedstrijd.

DE NEDERLANDSCHE PADVINDERS-VEREENIGING.

AFDEELING
WILLEMSTAD — CURAÇAO.
GROEP I.
GROEP-NIEUWS van
Maandag 5 tot en met Zondag 11 November 1934.

Uit de leiderskamer:

Op Zondag 28 October is aan GERARD FABER zijn tweede jaarster uitgereikt. Oprechte gelukwenschen.

In de TROEPRAAD is besloten om te komen tot oprichting van een TWEEDE GROEP. Daartoe wordt met ingang van 1 November de gelegenheid opengesteld tot aanmelding van NIEUWELINGEN, zoowel voor PADVINDER als WELP.

De Hopman.

PATROUILLE BIJEENKOMSTEN:

Op Dinsdag- en Woensdag namiddag voor WOLVEN en HERTEN en ARENDEN en VOSSEN.

Aanvangende om 4.45 uur en wordt beeindigt om 6 uur.

(Behandel de eerste hulplessen en het seinen.)

TROEP-AVOND.

Vrijdag, 9 November om half zeven present bij „DE GROENE WIGWAM". EERSTE HULP OEFENING in SPALKEN van gebroken lichaamsdeelen.

Estafette spelen tusschen de patrouilles.

Verhaal: „EEN SMOKKEL AVONTUUR".

TROEP BIJEENKOMST.

Zondag, 11 November om half drie verzamelen op ons groepterrein.

VOETBAL tegen een stads-elftal (prijs wordt door mij uitgeloofd.)

Troepspelen en opruimen van het materiaal.

EERERAAD.

Zondag, 11 November.

Van half twee tot half drie in de leiderskamer.

Programm: 1... Het algemeen troepbelang.

2.... Interne aangelegenheden der patrouilles.

3... Eerezaken.

HORDE van GROEP I...
WILLEMSTAD

Ons werk-systeem is: DOE JE BEST.

Op DINSDAG en ZATERDAG is het weer op de bekende tijdstippen verzamelen, welpen broertjes. Er zijn een massa nieuwe trainings spelen gekomen, dus een goede buit om te verslinden niet waar? Let eens op wat voor een fijn verhaal er deze week verteld wordt en vergeet vooral niet op de bijeenkomsten voor je pet-ster te verschijnen.

Nou Goede Jacht hè en ... tot kijk.

DE OUDE WOLF.

DE ZONDAGMIDDAG.

Als ik om een uur het hek open en mij naar "De Groene Wigwam" begeef, dan staan daar alreeds Bert en Paul, echte voetbal-enthoustiastellingen, welke bijna twee uur voor de bijeenkomst op deze wijze blijk geven van hun trapliefde voor het nobele spel. U moet weten, vandaag zal 't eerste tegen het tweede spelen en de match gisteren met Asiento Junior heeft er de smaak ingebracht, waarmee 'k nu niet beweer, dat 't de smaak der chocoladereepen is, welke aan beide elftallen verdeeld waren, daar 't gelijk spel was en zoodoende ieder een halve reep kreeg

Zoo langzamerhand vult zich weer het groepterrein. Hier en daar vindt je ze voor den aanvang der bijeenkomst bezig. Mandsji maakt zich verdienstelijk met het straatje voor de lokalen nog eens grondig te vegen. Stanley en Willy zijn aan de achterzijde der Wigwam bezig, de voortrekkers kamer eens een extra beurt te geven en vervolgens de trap naar boven. Jan Schuitemaker is met schaar en lympot bezig en legt in de Arendenkamer de laatste hand aan zijn imitatie-kampplaatsje. Ginds staan er eenigen opgewonden betoogen, over de match van Zaterdag, te houden en temidden van al die bedrijven zit ik achter het tafeltje onder 't en incasseer het contributiegeld hetwelk gelukkig altijd met de regelmaat van een klok binnenkomt.

Zie ... zoo ... over klok gesproken, de wijzers staan nu op vijf voor half drie. Op het fluitsein van den vaandrie treden de patroulles rustig en correct aan. Appél wordt ingeleverd. Allen present in Wolven, Herten en Vossen. In de Arenden mankeert Wim. Niemand weet de reden, ofschoon 't geval later in den middag opgelost wordt, wanneer hij zelf verschijnt. Vijf minuten later staan de patrouilles in hoefijzer-formatie opgesteld en wordt de „vlag gebroken" door Bert, welke hem dan ook zelf daarvoor in orde gemaakt heeft. Met duidelijke stem en goede toon zegt de H. P. L. Ru, nu aan de verkenners de wet. Gerard Faber komt naar voren en ontvangt onder 't saluut der anderen zijn tweede jaarster. De leider herinnert hem aan zijne afgelegde belofte, nu twee jaar geleden op Patrick en memoreert dat hij toen minstens een hoofd kleiner was Nu is hij even lang als degene, van wien hij de ster in ontvangst neemt.

Om de beenen voor de match straks een beetje losser te maken, wordt een 400 meter estafette op het voetbalveld georganiseerd In alle hoeken van het groote veld ziet men rijtjes van vier jongens en bij de startlijn staan de vier P.L.'s in spanning klaar.. wachtende op het fluitsein ... met de over te brengen sigaret in de hand. Daar wordt gefloten en weg schieten de knapen, ze komen bijna gelijk aan bij de tweede halte en zoo ziet men overal de rennende groepen, totdat de leider drie vermorzelde sigaretteneindjes en een goede in handen krijgt. Vossen winnen het hardlooper, Herten de nauwkeurigheid.

Natuurlijk volgen nu eenige rustiger spelen onder het afdak. Eerst wordt de „onder-over estafette" gedaan. In linie-formatie staan de patrouilleleden achter en naast elkaar, gericht op hun voorman. De P. L.'s hebben alle vier een voetbal, welke op fluitsein over 't hoofd, naar achteren wordt doorgegeven Zoodra de achterste hem heeft, snelt hij rechts langs zijn patrouille gaande, naar voren en wordt de bal nu tusschen de beenen doorgegeven, totdat de nu laatst zijnde jongen hem heeft. Er wordt hevig gekampt en 't resultaat is, dat de Arenden het winnen,

Nu gaan de verkenners alle derde klasse touwknoopen repeteeren want zoo straks komt er een belangrijke wedstrijd in 't maken van de Mastworp, waaraan de Platte knoop verbonden moet worden, dan moet dat touw verkort worden zonder het te snijden. Als dat klaar is, wordt de Paalsteek er aan bevestigd, dan de Schootssteek nog en zal No. 6 van elke groep zijn touw door middel van de Visschersknoop daaraan verbinden en zoo het gevraagde afmaken.

Na de repetitie vangt dan ook de wedstrijd aan en de vier palen van het afdak worden ieder met een lange sliert van touwen versiert door een keur van padvindersknoopen.

Hoera ... voor de Arenden, die in de kortst mogelijke tijd hun knopen keurig en goed gelegd hebben.

HET VOETBALLEN.

Des jongens meest geliefde sport. Velen loopen reeds de geheelen middag met hun voetbalschoenen aan. 't Spel duurt een uur en ieder voetballertje doet zijn uiterste best.

Een welkome gelegenheid voor den leider, na deze groote kamp de spelregels van het voetballen te behandelen en er op te wijzen, hoe ook voetballen op een van de wegen kan leiden naar de hemel, tenminste als 't goed gespeeld wordt.

Hierna staan de wijzers der klok op half vijf. 't Is net het oogenblik, dat de Heer Bos in zijn auto het terrein op komt. Hij heeft zijn viool bij zich om de liedjes voor de uitvoering met de zangers te repeteeren. Maar eerst geniet hij nog mee van de „vul de flesch race" en kan de zorvuldigheid bewonderen, waarmee de flesschen gevuld en twee kopjes gebroken worden.

Als ik achter De Wigwam de kamp van stokduwen met de niet zangers beoefen, dan hoor ik ze onder de overdekking hun stembanden trainen.

Een der moeders, in een rieten stoel gezeten, geniet mee en slaat dit alles met plezier gade ....

Willemstad, 29 October 1934.
De leider.

Aankomst en Vertrek der schepen in de week van 4 — 10 November 1934.

S.S.	Aank.	Van	Vertr.	Naar
Lara	4	New-York	4	Aruba, Maracaibo
Caracas	4	Maracaibo	4	New-York
El Libertador	4	Maracaibo, Aruba	5	Aruba, Maracaibo
Darian	4	Liverpool, Londen	5	Cristobal
Dalvangen	5	New-Orleans	5	Paramaribo
Rotorua	5	N.-Zealand, Cristobal	6	Southampton, Londen
Baralt	6	St. Kitts, St. Eustatius, Saba, St. Martin, & Bonaire	—	Curaçao
Venezuela	7	Amsterdam	7	Pto. Limon
Flora	7	New-York via Haiti & Venezuela	7	Aruba, Maracaibo
El Libertador	7	Maracaibo, Aruba	8	Aruba, Maracaibo
Colombia	8	Pto. Limon	8	Amsterdam
Colombie	8	Le Havre	8	Pto. Limon
Mimi Horn	8	Cartagena	8	Hamburg
J. Sebastian Elcano	8	Barcelona	9	Cristobal
Astrea	9	Maracaibo	9	New-York via P. Cabello
Carabobo	10	New-York	10	Aruba, Maracaibo
Baralt	—	Curaçao	10	Bonaire, St. Thomas, St Martin, Saba, St. Eustatius & St. Kitts.

De Ambachtsschool.

V.

In het vorige artikel hebben we het laatst de twee gevaarlijke klippen gehad nl.

a. De beschikbare tijd kan, in verhouding tot het doel van de opleiding, te groot genomen worden.

b. De beschikbare tijd kan karig worden toegemeten, waardoor de opleiding te kort zal schieten, en halve kennis in de hand gewerkt wordt.

Nu heeft de ervaring aangetoond, dat de eerste klip niet alleen de gevaarlijkste is, maar ook de grootste uitgestrektheid bezit.

De leerstof kan onnoodig uitgebreid worden, dus te veel franje aan het weefsel van het leerplan worden toegevoegd.

Het is volstrekt niet noodig, leerlingen door oefening in een bepaald onderdeel dermate te bekwamen, dat zij tegen geroutineerde krachten vermogen op te werken. Wanneer men b. v. er naar streeft, het meerendeel van de leerlingen teekeningen te doen afleveren, welke in de veronderstelling dat 10 uitmuntend is, met het cijfer 12 gewaardeerd zouden moeten worden, dan kan dit voor de betrokken leeraren zeer vleiend geacht worden, doch uit een economisch oogpunt is het af te keuren.

Het gevaar van de eerste „klip" dreigt voortdurend, doordat bij de vele leerkrachten een overigens zeer natuurlijke neiging te onderkennen valt om teneinde voor het te doceeren vak van een behoorlijk resultaat verzekerd te zijn, aan te dringen op een groot aantal lesuren.

Ook bij de vaststelling van het aantal lestijden per week dient men verschillende belangen tegen elkander af te wegen b.v.

1 De al of niet noodzakelijkheid van huiswerk.

2 De begin- en eindtijdstippen van het dagelijksch werk in verband met de tijd, die de leerlingen noodig hebben om het schoolgebouw te bereiken.

3 De kosten van het onderwijs.

Nu komen we van zelf op de toestand van de Ambachtsschool hier op Curaçao.

Hoewel de school nog in de kinderschoenen staat, mogen we toch zeggen dat het kind, nog slechts enkele jaren oud, nu een goede gezondheid bezit en in staat is om volwassen te worden.

Er zijn natuurlijk altijd menschen die zeggen: „Wat moet Curaçao nu met een Ambachtsschool doen", en ook b.v. „Waarom moet die Ambachtsschool op Katholieke grondslag opgebouwd worden."

Deze menschen hebben geen oog voor de plaatselijke toestanden. In Holland zou men zeggen: „Ze kijken niet verder dan hun neus lang is."

Er is hier genoeg industrie en niet alleen hier maar ook op Aruba voor plaatsing voor de jongelui.

En als b.v. scheepvaart-maatschappijen weten dat hier jongens met behoorlijke opleiding te krijgen zijn dan zullen zij genegen zijn om hier of op Aruba een reparatie werkplaats te stichten voor eventueele reparatie aan hun schepen.

Op Aruba en Bonaire zijn veel ouders die hun jongens wel op de Ambachtsschool zouden willen sturen als zij maar wisten waar de jongens zouden moeten wonen.

Ambachtsschool met internaat zou het aangewezen instituut dan zijn.

Waarom zou een Curaçaoenaar en een Arubaan niet de kans voor een betrekking als vakman mogen hebben?

Ten eerste omdat de opleiding ontbrak en ten tweede omdat deze menschen zich niet aan het leven daarin konden plaatsen. Vandaar dat men zei:

„De Curaçaoenaar is lui en heeft geen plichtsgevoel."

De leerling van de Ambachtsschool wordt hierin getraind en omdat dit jong geschiedt kan hij zich later beter aanpassen.

Dit wil natuurlijk niet zeggen dat er niet één jongen lui is, dat kan altijd voorkomen net zoo goed als overal in de wereld, er hier ook menschen zijn, die lui zijn en geen plichtsgevoel kennen en alleen maar werken omdat ze nu eenmaal moeten leven. Maar dit zal zooveel als mogelijk is op de Ambachtsschool worden geweerd.

Waarom een Katholieke Ambachtsschool?

Heel logisch omdat de bevolking nu eenmaal voor 90 % Katholieke is, dus dat op de Ambachtsschool, hun geestelijke leiding wordt voorgezet door middel van een jaarlijksche retraite en door wekelijks eenig godsdienstonderricht en dit juist op een leeftijd dat zij dat zoo noodig hebben.

Bij de opening der R. K. Ambachtsschool St. Jozef te Rotterdam sprak Pater L. D. Oorsprong de volgende woorden:

„Het ambacht is nu eenmaal een „beroep, wat een roeping is van God."

„God geeft den mensch een taak in „het leven en zijn plaats in de gemeenschap.

„De mensch heeft deze taak en „plaats te aanvaarden, plichtsgetrouw „te vervullen en in te nemen, de hardheid van den arbeid dienstbaar te maken aan eigen — en gezinsonderhoud, „in den arbeid zijn karakter te sterken, „zijn deugden te ontwikkelen, zijn persoonlijke vermogens te vervolmaken, „de juiste proportie te behouden tusschen inspanning en ontspanning, tusschen ziels- en lichaamsleven, en in „de toewijding van zijn heele persoon in dienende liefde, met begrip „der sociale naastenliefde de gemeenschap ten nutte te zijn, om uiteindelijk het loon bij God in den hemel te ontvangen van den trouwen „dienaar.

„Of zoo als het luidt:

„Arbeid is des lichaam voeder.
Arbeid is der zielen hoeder.
Arbeid is der deugden hoeder."

„En met deze opvatting van het beroep gepaard te doen gaan met de „vereischte vakkennis en vakvaardigheid om te komen tot het gewenschte, „ja noodzakelijke resultaat, uitgedrukt „in het pakkende spreekwoord:"

„Arbeidskennis kweekt Arbeidsliefde
Arbeidsliefde kweekt Arbeidslust."

„En aan deze beroepsgedachte in religieus moreele zin toe te voegen de „doordringing van wat men noemt den „census catholicus" de bevordering en beveiliging, positief en negatief van wat Katholieke moraal en algeheel Katholiek leven eischt van den mensch.

Daarom ook hier Katholiek ambachtsschool-onderwijs omdat juist dat deel van de bevolking hetwelk de ambachtsschool bezoeken zal, Katholiek is en juist dat deel zoo'n school eischt.

Dit wil niet zeggen dat de enkeling van een andere richting geen plaats zal vinden op de Ambachtsschool.

Integendeel ook die jongen zal zonder onderscheid dezelfde lessen kunnen volgen.

Nu komen we op een terrein waar meeningen wel eens over kunnen verschillen en wel de wijze van subsidieering. Men kan nu wel zeggen, waarom nu niet eerst een Gouvernementsschool en dan een bijzondere maar dan zou er kans bestaan wanneer de bijzondere school gesticht wordt, dat dan ook de Gouvernemnntsschool leeg zou loopen, terwijl het Gouvernement dan met een dure inrichting zit te kijken en ook voor de kosten van de bijzondere school.

Wat subsidieering betreft blijft dat dus hetzelfde, bijzondere of niet bijzondere school.

Trouwens in Holland zijn geen nijverheidsscholen (lagere) in handen van Gemeente of Rijk, wel middelbare.

In Rotterdam b.v. 5 Ambachtsscholen t. w. 3 neutrale, welke in beheer zijn van de „Vereeniging de Ambachtsschool" welke vereeniging op particulier initiatief is gesticht.

Eén Christelijke en een R. K. Ambachtsschool.

Deze worden volgens de Nijverheidsonderwijswet allen gesubsidieerd daar Rijk en Gemeente resp. 70% en 30% of 75 % en 25% van de (totale onkosten terwijl het geheele personeel dezelfde rechten van elke Gemeente ambtenaar geniet.

Het bezwaar hiervan is, dat èn Rijk èn Gemeente toezicht hebben op de school waardoor wel eens verwikkelingen kunnen ontstaan.

Dit bezwaar is hier natuurlijk uitgesloten.

In de 4 groote Gemeenten n. l. Amsterdam — Rotterdam — 's Gravenhage en Utrecht werd volgens de Maasbode van 8 Sept. 1934 resp. f. 570.296 f. 898 199 f. 548.141 en f. 174 223 alleen in 1931 voor nijverheids-onderwijs uitgegeven; dat is per hoofd der bevolking resp. f 0,75 — f 1,53 — f1,24 en f 1,12 dus gemiddeld f1,16.

Laat nu een ⅓ gedeelte hiervan ten laste van middelbaar onderwijs gekomen zijn dan zou dat voor het lagere nijverheidsonderwijs f 0.78 per hoofd der bevolking zijn. De onkosten hier van personeel en materialen voor de Ambachtsschool zullen hier beduidend hooger zijn dan in Holland. Daarentegen zijn de vakken waar hierin onderwezen wordt nog niet zoo uitgebreid als aan de Hollandsche Nijverheidsscholen n.l. de vakken schilderen en metselen b.v. zouden hier zeer goed ingang kunnen vinden. Als men het schilderwerk aankijkt dan kan men gerust zeggen dat een ieder zich schilder kan noemen.

Hiermede ben ik voorloopig aan het einde gekomen van mijn relaas en ik hoop dat ik den lezer eenigszins heb kunnen aantoonen van welk algemeen volksbelang het is dat een goede opleiding wordt gegeven aan den toekomstigen vakman.

Steunt het Apostolaat ter Zee.

Mensch was mensch!

Neen het kan niet, Darwin dwaalde,
Mensch was mensch, van Adam af,
Niets dan rassenhaat en afgnust
Is dat heidenen geblaf.
Orang cetan, orang pèndèk:
Orang letjô? . . . alles klets!
Wij gelooven in de Hooge Schepping
Wiebaut is al ouderwetsch.
Aap was aap en steeds binatang
Altijd. . . monjèt en niets meer.
Menschen werden slechts geschapen
Naar het Beeld van Onzen Heer.
Als de aap voor duizend eeuwen
Menschen-zuigelingen had. . . .
Zou dit nu toch nòg gebeuren;
Waar op aarde ziet men dat?

Als de mensch tóch af móet stammen
Van het een of ander beest,
Laat het dan geen orang oetang
Maar een. . . . kikker zijn geweest.
Hebben wij met deze springers
Niet een heeleboel gemeen?
Kwaken onze politiekers
Ook niet door elkander heen?
Zetten wij bij onze twisten
Ook geen groote monden op?
Zitten in den Raad geen kwakers
Met een bolle kikkerskop?
Zwemmen onze watersporters
Soms niet net als kikkers rond?
Zitten ze niet naakt als kikkers
Lucht te happen op den grond?
Lijden er niet vele menschen
Aan wat . . . . opgeblazenheid?
Willen ze geen veeren plukken
Van de kikker-blootigheid?

Neen, het kán niet, Darwin dwaalde
Mensch is mensch. . . . de rest is gein
Wel ziet men dat bij de menschen
Heel wat LINKE MISSEN zijn.

J. SPEENHOFF.

Satyre en humor.

WANBETALERS.

Daar zijn mensen, die niet betalen kunnen. Deze mensen betalen toch. En daar zijn wanbetalers. Dit sympathieke soort stervelingen heeft geld en koopt dus, maar het betaalt niet. Je begrijpt eenvoudig niet, waar de wanbetalers met hun centen blijven, want ze betalen nooit. Dat is een beginsel bij hen, of erger: het is een wezenstrek. De wanbetalers leven zorgeloos, wanneer zij tenmiste kunnen omgaan met deurwaarders en wissellopers, dewelke in de omgang vaak moeilijke karakters vertoonen, naar algemeen bekend mag worden verondersteld. Het omgaan met deurwaarders is de levenstaak der wanbetalers, voorzover zij zich niet bezighouden met de passieve functie van uit hun huis gezet te worden. Wanbetalers zijn meestal goedhartig, ofschoon ze een uitgebreid vocabularium aan scheldwoorden kennen, waaronder woorden als „bloedgier" en zulke zelfs niet de onaangenaamste zijn voor hunlieder interloquenten. Wanbetalers zijn vroolijk, zorgeloos als ze zijn. Een geestig poëet onzer dagen heeft hun een clublied oegedacht, waarin zij hun geboren vijanden, de deurwaarders in dezer voege bejegenen:

Nu moogt gij komen zoeken
naar al ons aards geluk
de boorden en de broeken
en de pianokruk.

Dit couplet geeft duidelijk te verstaan, dat de jassen reeds naar den Lommerd, dat de piano reeds naar een veilige plaats achter de deur was verhuisd.

Ofschoon zij echter goedaardig, zorgeloos en vrolijk zijn, worden de wanbetalers zelden als zoodanig gehuldigd. Maar onlangs heeft een clergeman de oorspronkelijke gedachte gekregen, zijn wanbetalende parochianen te vereren met een grootsche manifestatie. De zaak zit als volgt in elkaar.

Bedoelde clergeman moest een nieuw orgel hebben ter begeleiding van zijn Godsdienstplechtigheden. Er werd een inschrijving gehouden onder des clergemans parochianen. Het resultaat was zeer bevredigend en in een plechtigen avonddienst zou onze clergeman de lijst der weldoeners ad hoc voorlezen van de kansel, waarna een danklied der gemeente zou worden aangeheven.

Alles was prachtig voor elkaar en de weldoende gelovigen hadden niet verzuimd hun Zondagse pakken aan te trekken en de voorste rijen van het kerkgebouw te bezetten. Het oogenblik van de voorlezing brak aan. Onze clergeman verscheen op de kansel met een lange, witte lijst en begon de stichtende of althans aanmoedigde lectuur.

Welke was de verbazing der grote weldoeners, toen zij werden overgegeslagen ten gunste van bekende schuldenaars, die met aanzienlijke bedragen werden genoemd! Deze verbazing steeg toen de clergeman rustig eindigde en het danklied aanhief. Echter merkte hij, dat de zang minder spontaan uit de harten der gelovigen welde dan gewoonlijk. Er haperde iets. Hij voelde zich benauwd worden, begon te frutselen met zijn papier en toen . . . .

Toen zeide hij: „Beminde gelovigen, per abuis heb ik de lijst voorgelezen der parochianen, die hun plaatsengeld nog altijd niet hebben betaald"

Maar wie gelooft er nu aan zulk een abuis?

Hij deed 't graag.

„Jantje, geef 's hier wat je daar in je mond hebt."

„Meester, ik wou dat 't kon, ik heb kiespijn."

„Man, ben je gek! Wie springt d,r nou voor zijn hoed te water!"

„Mijnheer, ik ben verkouden; ik durf zonder hoed niet loopen."

Wat meer gebeurt in 't leven.

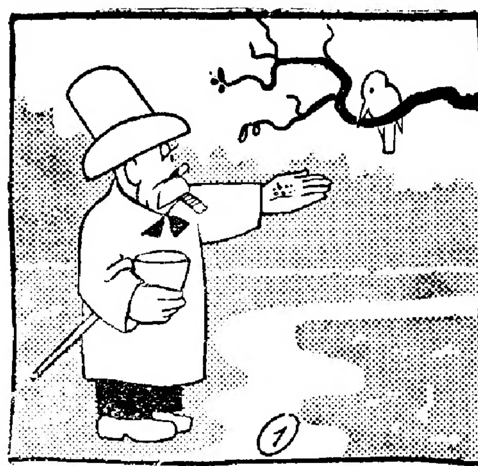
„Wel, beste kerel, hoe gaat 't jou? Wat hebben wij elkaar in geen tijd meer gezien!"

Met deze begroeting werd een heer van middelbaren leeftijd, eenzaam aan van een cafétafeltje door een anderen gast aangesproken.

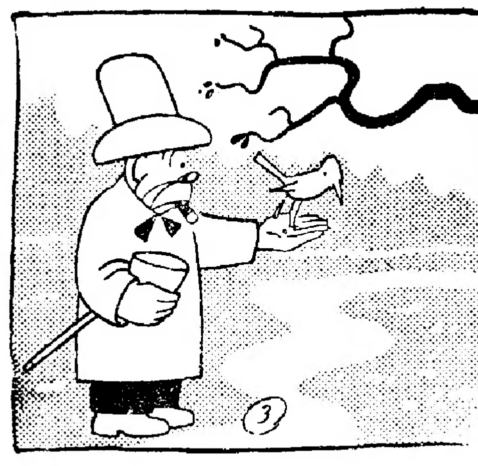
„Hoe gaat 't jou, en je vrouw en je kinderen?" vervolgde de joviale in één adem, en zonk toen naast zijn vermeenden vriend aan het tafeltje neer.

De andere, eenigszins verbluft, stamelde, dat zoowel hij, zijn vrouw en zijn kinderen 't voortreffelijk maakten.

Zij klonken en dronken, beloofden elkaar spoedig te komen opzoeken, en in de gelukkigste harmonie namen beiden eindelijk afscheid. Alleen de andere wist niet, wien hij voor had. Durfde hem ook niet vragen, wien hij was. t'Is ook eigenlijk te mal, als je samen te gebaren staat als oude, vertrouwde vrienden om dan zoo iemand te vragen: „Maar wie is U ook weer?"

Ondank is 's werelds loon.